

18. Славко Т. И. Математико-статистические методы в исторических исследованиях. — М., 1981. — С. 59–83.
19. Знайшли картину Караваджо, викрадену з одеського музею : Новини УНІАН [06.12.2008 10:28] [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://elections.unian.net/ukr/news/news-288552.htm>

Надійшла до редколегії 16.12.2009 р.

УДК: [930.24..004.4'24]..361.28

М. М. ВАСИЛЬЧЕНКО

АРХІВ ЯК ЦЕНТР СОЦІАЛЬНОЇ ТА НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Розглянуто архів як центр (структуру) соціальної та наукової комунікації, визначено основні напрями функціонування архівів у соціально-комунікаційному просторі, елементи електронної комунікації системи архівних установ, запровадження грид-технологій в архівну справу.

Ключові слова: архівна справа, архів, інформатизація, соціальні комунікації, наукова комунікація, електронна комунікація, грид-технології.

Rассмотрены архивы как центры (структуры) социальной и научной коммуникации, определены основные направления функционирования архивов в социально-коммуникационном пространстве, элементы электронной коммуникации системы архивных учреждений, внедрение грид-технологии в архивное дело.

Ключевые слова: архивное дело, архив, информатизация, социальные коммуникации, научная коммуникация, электронная коммуникация, грид-технологии.

Archives as the centres (structures) of social and scientific communications are considered, the basic directions of functioning of archives in socially-communication space, elements of electronic communications of system of archival establishments, introduction of grid-technologies in archival business are defined.

Key words: archival sphere, archive, information, social communications, scientific communications, electronic communications, synergetics, grid-technologies.

Однією з найважливіших особливостей сучасного етапу розвитку суспільства є його всеохоплююча інформатизація, під впливом якої відбуваються кардинальні зміни в багатьох сферах життєдіяльності людини: економіці, науці, культурі, освіті та ін. На початку ХХІ ст. Україна досить активно (зважаючи на існуючі проблеми в політичному та соціально-економічному житті) долучається до цього процесу. У січні 2007 р. був

прийнятий Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [1]. У першому розділі «Загальні положення» Закону наголошується: «Одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя» [1]. На особливу увагу заслуговує і десятий розділ означеного Закону під назвою «Наука та культура в інформаційному суспільстві». У ньому наголошується: «З метою підвищення ефективності науки та культури в інформаційному суспільстві вважати пріоритетними... запровадження інформаційно-комунікаційних технологій [виділено нами. — М. В.] у бібліотеках, архівах, музеях та інших закладах культури, що сприятиме забезпеченню повного і постійного доступу населення до надбань культури, писемності, традицій та звичаїв усіх корінних народів і національних меншин України» [1].

Мета статті — визначення основних напрямів функціонування архівів у системі соціальної та наукової комунікації.

Окремі аспекти функціонування архіву як центру соціальної та наукової комунікації можна віднайти в працях відомих дослідників Г. В. Боряка [2], І. Б. Матяш [3], С. Г. Кулешова [4, 5] та ін.

Зупинимося на визначенні базових понять. Згідно з Державним стандартом України Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. ДСТУ 2732:2004 [6], «Архів — установа чи її структурний підрозділ, що організує і забезпечує відбирання, нагромадження архівних документів, їх облік, зберігання, користування ними» [6, с. 11], «Архівна установа — архів або інша установа, яка керує і (або) виконує науково-дослідну й інформаційну діяльність в архівній справі» [6, С. 11]. Термін «соціальна комунікація» має безліч визначень і трактувань [7, с. 296–299]. Згідно з А. В. Соколовим, «категорія «соціальної комунікації» визначається тим, що вона: а) характеризує найважливіший спосіб реалізації соціальних зв'язків між людьми; б) фіксує умову та універсальний соціально-психологічний механізм взаємодії соціальних суб'єктів, ступінь ефективності якого виявляє себе на всіх рівнях соціокультурної організації суспільства; в) визначає особливий вид мотивованої та цілесумовленої активності, спрямованої на обмін ідеями, знаннями й досвідом, уявленнями й емоціями, нормативно-ціннісними образами діяльності й поведінки, які пронизують усі сторони способу життя людей» [7, с. 298]. Тобто, відповідно до цього визначення, можна виокремити три аспекти соціальної комунікації: 1) спілкування; 2) взаємодія; 3) обмін інформацією. Коротко зупинимося на розгляді терміна «наукова комунікація». Існують численні визначення поняття

«наукова комунікація», розглянемо одне з них. «Наукова комунікація — процеси цілеспрямованої комунікаційної взаємодії у сфері науки... Основними ознаками системи наукової комунікації є існування об'єкта, елементів, структури (взаємозв'язків між ними) та цілісності, які забезпечують функціонування системи як єдиного цілого. Основними складовими системи є інституціональні структури, комунікаційні засоби, які включають у себе канали, рівні й засоби комунікації, забезпечуючи транспортування та сприйняття інформації» [7, с. 218–219].

Отже, архів являє собою один із центрів зберігання і передавання у часі та просторі ретроспективної інформації, а також є соціально-комунікаційною структурою наукових комунікацій.

Як слушно зауважує Г. В. Боряк, «Нині професія архівіста в розвинутому суспільстві асоціюється радше з менеджером інформаційних ретроспективних комунікацій, ніж з охоронцем документальних скарбів» [2, с. 7]. Це можна підтвердити, розглянувши основні функції архіву та їх соціально-комунікаційну складову.

Перш за все, зупинимось на міжсистемному рівні взаємодії в соціальній комунікації. Аксіологічним є твердження В. В. Куйбишева про те, що архів являє собою найціннішу частину кожної установи. І дійсно — саме до архіву передають на зберігання цінні та соціально значущі документи, що вже перестали виконувати свою безпосередню функцію, заради якої й були створені. Для історії зокрема та для науки загалом ця складова має непересічне значення. Саме через процес соціальної та наукової комунікації архівних установ можливе донесення до широкого загалу маловідомої ретроспективної інформації. Архів у своїй повсякденній діяльності виконує наукові запити, що стимулює процес обміну інформацією, думками та зауваженнями між дослідниками різних галузей знань та наукових дисциплін. До архівних установ звертаються за довідками організаційно-управлінського типу, наприклад, щоб реконструювати етапи розвитку того чи іншого підприємства. Узагалі, на міжсистемному рівні взаємодії соціальної комунікації архівних установ, з одного боку, та юридичних осіб (підприємств, установ, організацій, фірм будь-якої форми власності) — з іншого, можна віднайти наступну взаємодію: архів, за відповідним запитом, задовольняє організаційно-управлінські потреби, а установи, згідно із сучасними нормативно-правовими вимогами, через експертизу цінності документів передають на зберігання до архівних установ власні документи. Взаємодія архівних установ з джерелами комплектування є невід'ємним аспектом їх соціально-комунікаційної діяльності. У цьому контексті (експертизи цінності документів) слід згадати про діяльність експертних комісій у соціально-комунікаційній площині. Розгляд питань, пов'язаних з формуванням Національного архівного фонду, належить до компетенції таких експертних комісій:

- Центральної експертно-перевірної комісії Держкомархіву України (ЦЕПК);
- експертно-перевірних комісій (ЕПК) центральних і галузевих державних архівів, Державного архіву в Автономній Республіці Крим, державних архівів областей, міст Києва і Севастополя, державних наукових установ, музеїв і бібліотек;
- експертних комісій (ЕК) архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад архівних підрозділів; органів державної влади, органів місцевого самоврядування; підприємств, установ і організацій усіх форм власності; архівів (архівних підрозділів) об'єднань громадян.

До складу експертних комісій усіх рівнів входять архівні працівники, представники наукової громадськості, до них можуть залучати експертів і консультантів з числа осіб, які не працюють у комісіях на постійній основі. Під час роботи експертних комісій усіх рівнів відбуваються процеси наукової комунікації між професіоналами, які об'єднані спільною метою — здійснення відбору документів на зберігання. Цей процес реалізується і через інші елементи соціальної комунікації — спілкування та обмін інформацією.

На міжсистемному рівні соціальної комунікації архівні установи взаємодіють з фізичними особами, виконуючи доручення по підготовці та видачі довідок соціально-правового, майнового та науково-дослідного типу. За статистичними даними Інтернет-сайта «Архіви України» (Офіційний веб-сайт Державного комітету архівів України) [8], щороку архівні установи України виконують понад 400 тис. запитів [9]. Цей аспект роботи архівів є дуже важливим, оскільки, з одного боку, реально корисним, з іншого — підвищує рівень довіри до архіву як надійного зберігача необхідної інформації, а, найголовніше, — як до установи-комуніканта.

Достатньо широкий спектр взаємодії демонструють нині архіви й освітні заклади, зокрема вищі навчальні заклади. На базі архівів студенти пишуть курсові та дипломні роботи, широко використовують ретроспективну інформацію здобувачі, аспіранти та докторанти, дослідники загалом. Читальні зали архівів щороку відвідують до 25 тис. дослідників [9]. Ще одним аспектом «спілкування» в процесі соціальної комунікації студентів з архівними установами можна назвати екскурсії. Більшою мірою це стосується студентів профільних вузів, які обов'язково вивчають архівознавчі дисципліни.

Зв'язок архіву як соціальної системи з іншими документальними структурами, такими як бібліотеки та музеї, досліджував відомий учений Ю. М. Столяров [10]. Він зазначав, що архів як соціальна система й установа тісно пов'язаний з бібліотекою. Зв'язок цей є двостороннім. З одного боку, діяльність архіву базується на бібліотечному фонді. У свою чергу, в бібліотечному фонді представлена правова, довідкова література з архівної

справи й узагалі все необхідне для повноцінної архівної діяльності. Результати науково-дослідної діяльності архіву публікуються, і ці публікації поповнюють бібліотечні фонди. Архіви також слугують джерелами музейних розвідок, таким чином вони допомагають їм у науковій діяльності. Архів також є складовою і будь-якого музею як установи. Значна частина документів, яка відбиває підсумки функціонування музею, передається на зберігання до архівного фонду країни [10, с. 114–115]. Слід зазначити, що комунікаційну функцію в архівних установах виконує їх науково-довідковий апарат (вторинна документальна інформація — архівні довідники, міжархівні довідники, міжфондові довідники, архівні описи, путівники по фондах архіву, огляди архівного фонду, архівні покажчики, архівні каталоги та ін.). Спільна взаємодія архівів, бібліотек та музеїв сприяє кращій організації виставкових заходів, які, на сьогоднішній день, є одним із дієвих способів презентації документної інформації в процесі соціально-комунікативної роботи цих систем. Тому в загальному соціально-комунікаційному середовищі організації виставкових заходів архівам слід співпрацювати з виставковими агентствами, які організують і проводять масштабні і відомі виставки та ярмарки. Оптимально використовуючи досвід проведення комерційних виставкових проєктів та новітні PR-технології, архівні установи зможуть активніше, різноманітніше поширювати інформацію та знання про унікальні, особливо цінні та цінні документи, які зберігаються в Національному архівному фонді нашої держави. У процесі розвитку соціальної та наукової комунікації в архівній сфері в контексті наповнення Національного архівного фонду досвід провідних країн Західної Європи та США також може бути корисним. Наприклад, у Канаді та США останнім часом набули поширення архіви так званої «усної історії». Центри «усної історії» при університетах, бібліотеках, музеях, державних установах, приватних організаціях фіксують на аудіоформатах цікаві інтерв'ю з представниками різних верств суспільства: від політичних і державних діячів до пересічних службовців, студентів, представників національних меншин. Такі форми спілкування є досить актуальними в процесі здійснення соціальної комунікації між сучасними архівами та громадськістю. Таким чином, через документні ресурси архівів, бібліотек та музеїв відбуваються процеси взаємодії цих соціально-комунікативних структур.

Окремо слід окреслити роль засобів масової інформації в процесі соціальної та наукової комунікації архівних установ на міжсистемному рівні. Співпраця з теле- та радіостанціями через проведення тематичних бесід, інтерв'ю, репортажів, прес-конференцій та ін. привертає увагу до архівних установ широким кіл громадськості, популяризує архівні документи та налагоджує дієві форми соціальної комунікації архівних установ. Дослідження свідчать, що на сьогоднішній день роль журналів у системі наукових комунікацій не зменшується. В Україні активним каналом наукової комунікації є провідні періодичні видання документознавчої та

архівознавчої тематики — «Архіви України», «Студії з архівної справи та документознавства», «Вісник Державного комітету архівів України», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Бюлетень Галузевої служби науково-технічної інформації» та ін. Через ці комунікаційні канали зв'язку дослідники й учені обмінюються думками, визначають актуальні шляхи розвитку архівних установ та Національного архівного фонду, надають громадськості вичерпну інформацію про архівну спадщину. Якість подання матеріалу забезпечується відбором публікацій та рецензуванням, концентрацією наукової інформації через поєднання в рамках одного видання бібліографічної, фактографічної інформації, цитування та ін.

Окремо слід згадати про електронну комунікацію в архівній сфері. Електронна комунікація базується на супутниковому радіозв'язку, мікроелектронній та комп'ютерній техніці, оптичних засобах запису. Цілоком слушно зауважує А. В. Соколов: «Інтернет — глобальна соціально-комунікаційна комп'ютерна мережа, яка призначена для задоволення особистісних та групових комунікаційних потреб завдяки використанню телекомунікаційних технологій» [11, с. 198]. Г. В. Шемаєва зазначає: «Електронні ресурси — це феномен ХХІ століття, найактуальніший масив наукової інформації, що використовується для соціальних і спеціфічних завдань науки. Нині прогрес у суспільстві і науці визначається темпами кількісного і якісного зростання електронних ресурсів, інтенсивністю їх збереження, структурування, використання» [12, с. 7–8]. Г. В. Шемаєва називає такі основні принципи електронної комунікації:

- електронний сигнал як новий тип письмового повідомлення;
- віртуальність комунікації;
- дистанційність учасників системи наукової комунікації;
- опосередкованість зв'язку між учасниками комунікації;
- статусна рівноправність при здійсненні електронної комунікації;
- наявність засобів для виділення актуальної інформації (гіпертекст, мультимедіа);
- можливість поєднання статичної і динамічної інформації;
- можливість одночасного звернення до декількох каналів [12, с. 199].

Зазначені основні принципи електронної комунікації поступово застосовують архівні установи України. На жаль, рівень використання не завжди на якісному рівні, що цілоком можна пояснити недостатніми фінансовими ресурсами галузі. Архіви України поступово використовують телекомунікаційні можливості Інтернет-простору для обслуговування відвідувачів у режимі теледоступу, пошуку необхідної інформації в електронних базах даних, розвитку професійних контактів зі співробітниками вітчизняних та зарубіжних архівів через використання електронної пошти, передплати на тематичні листи розсилки. Списки розсилки мають тематичну спрямованість. Переважна більшість списків надають доступ до своїх архівів. Такі архіви часто розміщують на веб-сайтах організаторів. Деякі з них мають

пошукові системи за ключовими словами, назвами, іменами тощо. З метою вдосконалення інформаційної соціальної та наукової комунікації архівних установ цілком доречною є можливість посилань на архіви списків розсилок на ключових веб-сайтах архівних установ. За даними Держкомархіву України, його веб-портал щороку відвідує більше 830 тис. віртуальних користувачів [9].

Окреслимо внутрішньосистемну, корпоративну наукову комунікацію (взаємодію) архівних установ України. На веб-порталі «Архіви України» розміщено галузеві програми та проекти, які здійснюються системою архівних установ України: «Архівна україніка», «Архівні зібрання України», «Архівні установи України», «Анотовані реєстри описів фондів державних архівів», «Національний реєстр утрачених та переміщених архівних фондів», «Реєстр розсекречених архівних фондів» та ін. [13]. Реалізація цих галузевих програм зі створення Національного електронного фондowego каталогу, електронного комплекту описів архівних фондів, повнотекстова публікація текстів архівних документів у режимі он-лайн прискорить входження архівної спадщини України до світового науково-комунікаційного простору та вирішення багатьох соціальних завдань. Відомо, що ще 2000 р. програми поцифрування в бібліотеках та архівах проголошено складовою стратегії ЮНЕСКО щодо «вільного обміну знаннями й інформацією і вільного доступу до них», а у 2003 р. Генеральна конференція ЮНЕСКО прийняла Хартію про збереження цифрової спадщини. Реалізації цих проектів перешкоджає фінансово-ресурсна і кадрова складові. На жаль, рівень виконання загальнонаціональних та галузевих програм у архівних установах є різним. Тому якнайшвидшого вирішення потребує проблема об'єднання електронних ресурсів архівних установ регіону, які підпорядковані різним відомствам, оскільки зрозуміло, що ефективність використання регіональних електронних ресурсів архівів залежить також від рівня міжвідомчої архівної взаємодії.

Можна сподіватися, що вже в найближчому майбутньому система архівних установ нашої країни поступово почне використовувати телевізійно-комп'ютерні види функціонування архівних документів у науковому соціально-комунікаційному просторі.

У контексті розгляду наукової комунікації архівних установ чільне місце належить міжнародному співробітництву, взаємодії та обміну інформацією на міжнародному рівні. З 1956 р. архівні установи України є членами Міжнародної ради архівів (МРА) — міжнародної неурядової організації, яка має дорадчий статус в ЮНЕСКО. Упродовж 1996–2000 рр. представники України входили до складу Виконкому Міжнародної ради архівів, Координаційного бюро європейських програм (ІСА/ЕУР) та Комітету з інформаційних технологій (ІСА/СІТ). Держкомархів України бере участь у кількох міжнародних архівних програмах, зокрема:

- «Пам'ять Світу», що реалізується під егідою ЮНЕСКО і має на меті збереження найважливіших культурних пам'яток людства;

- «Відновлення Пам'яті Польщі», що здійснюється Радою Європи й Міжнародною радою архівів з метою відновлення архівних зібрань Польщі, втрачених у період її бездержавного існування (1772–1918);
- Спільна архівна спадщина країн та народів Центральної і Східної Європи;
- Реконструкція документальної спадщини та книжкових зібрань Радзивілів, що передбачає створення інформаційно-пошукової системи (віртуального архіву) з вивчення спадщини Радзивілів.

Двосторонні міжгалузеві угоди про співробітництво в архівній сфері укладено з державними архівними службами та національними архівами Австрійської Республіки, Республіки Білорусь, Республіки Болгарія, Республіки Вірменія, Естонської Республіки, Республіки Казахстан, Республіки Грузія, Латвійської Республіки, Литовської Республіки, Республіки Молдова, Республіки Польща, Російської Федерації, Румунії, Турецької Республіки, Федеративної Республіки Німеччина, Угорщини, Сербії та Чорногорії, Чеської Республіки. Спеціальні угоди про співробітництво укладено Державним комітетом архівів України з окремими зарубіжними архівними, музейними інституціями та міжнародними товариствами: Центральним архівом МВС Республіки Польща, Центральним державним архівом історії єврейського народу (Ізраїль), Американським меморіальним музеєм Голокосту (США), Генеалогічним товариством Юта (США), об'єднанням «Саксонські меморіали», Конференцією з єврейських майнових претензій до Німеччини тощо. Спілка архівістів України уклала Угоди про співробітництво зі Спілкою архівістів Польщі, Товариством істориків-архівістів Придністров'я, Спілкою архівістів Росії.

Слід зазначити, що на веб-порталі «Архіви України» в рамках розвитку електронної комунікації розміщені корисні посилання на міжнародні організації архівного профілю (Архівний портал ЮНЕСКО, Міжнародна рада архівів, Європейське відділення Міжнародної ради архівів, Архів відкритого суспільства, Віртуальна бібліотека Східної Європи, Інтернет-архів: WaybackMachine, Суспільство знань, Європейський архів, Європейська читальня, Е-Архів громадянського суспільства, Всесвітня цифрова бібліотека, Європейська цифрова бібліотека, Історичні архіви Європейського Союзу, Архівний Інтернет-форум.

Важливим засобом електронної соціальної комунікації веб-сайта «Архіви України» є такі рубрики як «Новини», «Анонси», «Обговорюємо проекти документів». З їх допомогою налагоджується зворотний комунікативний зв'язок, коли кожен відвідувач веб-порталу має змогу висловити свою точку зору з певного питання чи проблеми. У технологічній складовій значну роль відіграють засоби для виділення актуальної інформації (гіпертекст, мультимедіа). Таким чином, за допомогою електронних каналів здійснюється вплив на роль архівів як інформаційних посередників транспортування ретроспективної інформації та знань.

Нині на порядку денному — проблема створення і подальшого функціонування спеціалізованого наукового, соціально-комунікаційного центру системи архівних установ України та зарубіжної україніки, який би об'єднував глобальні й регіональні мережі обміну інформацією і документами між архівами і сприяв якнайширшій співпраці користувачів архівної інформації. Необхідно створити і реалізувати програму соціально-наукової та електронної комунікації архівних установ України, яка сприятиме процесові формування Національного архівного фонду України і використанню архівних документів, що містяться в ньому.

Потребує вирішення ще одне досить важливе питання соціально-комунікаційного аспекту в глобальній мережі Інтернет, пов'язане з електронними копіями архівних документів. Мається на увазі відомий соціальний проект — Інтернет-сайт «В Контакте» [14]. Відомо, що на цьому веб-сайті представлені численні різноманітні групи за інтересами (дискусійні групи). Серед них є такі, що стосуються історії нашої держави й інших країн, подій та явищ, які мали місце в минулому. Наприклад, «Памяти нашей победы в Великой Отечественной войне», «Любители истории», «Дом Романовых», «Общественно-исторический клуб «Белая Россия» та ін. У цих групах містяться копії архівних документів, фото-, фоно- та відеоматеріали по темах, тривають on-line дискусії на різноманітні історичні теми. Співпраця відповідних відділів архівних установ з цими дискусійними групами має стати важливим критерієм розвитку соціальної комунікації архівних установ загалом, оскільки популяризує ретроспективну інформацію в широкому просторі зацікавлених осіб.

Окремо розглянемо ґрід-технології (система обчислювального Інтернету) та їх використання в гуманітарній і соціально-комунікативній сфері. Кабінет Міністрів України 23 вересня 2009 р. затвердив Постанову №1020 «Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми впровадження і застосування ґрід-технологій на 2009–2013 роки» [15, с. 9]. Впровадження новітніх інформаційних технологій, зокрема ґрід-технологій, у науку, промисловість, фінансову, соціальну та гуманітарну сферу в Європейському Союзі за останнє десятиріччя істотно випереджає розвиток Інтернету. Ґрід-технології надають змогу виконувати великі за обсягом обчислення. Постанова Кабінету Міністрів України передбачає створення багаторівневої міжвідомчої ґрід-мережі з елементами централізованого управління, що дозволить зважати на галузеві й регіональні інтереси під час створення національної ґрід-інфраструктури та забезпечити її інтеграцію в європейську і світову ґрід-інфраструктуру. Достатньо великі за обсягом обчислення здійснюють і архівні установи: облік документів Національного архівного фонду, прийняття документів, через експертизу їх цінності, на зберігання до архівних установ та ін. Упровадження і широке застосування ґрід-технологій сприятиме розвитку інформатизації архівної справи та соціально-комунікаційних процесів.

Таким чином, інформаційне суспільство являє собою новий етап розвитку людської цивілізації, яка характеризується перш за все високою швидкістю комунікаційних процесів. Осторонь цих процесів не залишаються й архіви, які поступово набувають усе більших ознак структурних центрів соціальної та наукової комунікації. Архів є одним із центрів зберігання, передавання в часі та просторі ретроспективної інформації, соціально-комунікаційною структурою, яка функціонує за умови зв'язку з іншими інформаційними суб'єктами. Архівні ресурси України — невід'ємний елемент соціальної та наукової комунікації на регіональному, національному та міжнародному рівнях, сприяють інтеграції української науки до світового глобалізаційного комунікаційного простору. Перспективами подальших досліджень може бути вивчення архіву як науково-комунікаційного центру з позицій структурно-функціонального підходу, діяльність архівних установ на трьох рівнях комунікаційних відносин: документальному, інформаційному та комунікаційному.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16/>
2. Боряк Г. В. Пріоритетні проекти та перспективні напрями діяльності архівних установ в інформаційній сфері (3 доповіді на підсумковій конференції Держкомархіву України, лютий 2007 р.) / Г. В. Боряк // Сумський історико-архівний журнал. — 2007. — №2–3. — С.7–15.
3. Матяш І. Б. Десятиліття діяльності УНДІАСД і розвиток архівної науки в Україні / І.Б. Матяш [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/Studii/Studii_2004.12_01.php.
4. Кулешов С. Г. Деякі міркування щодо віднесення наукової спеціальності «Документознавство, архівознавство» до галузі науки «Соціальні комунікації» / С. Г. Кулешов // Архіви України. — 2008. — №3–4. — С.100–105.
5. Кулешов С. Г. Архів, бібліотека, музей: спроба інтеграції на засадах комунікаційного підходу? / С. Г. Кулешов // Студії з архівної справи та документознавства. — 2009. — Т.17. — С.29–31.
6. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. ДСТУ 2732:2004/ Розроб.: О. Загорецька, Л. Драгомірова, Л. Кузнєцова, С. Кулешов та ін. — К.: Держспоживстандарт України, 2005. — 32 с.
7. Соціальні комунікації (теорія, методологія, діяльність) : словарь-справочник/ Авт.-сост. В. А. Ильганаева. — Х. : КП «Городская типография», 2009. — 392 с.
8. Архіви України. Офіційний веб-сайт Державного комітету архівів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua>
9. Архіви в цифрах, фактах [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Archives/Arbiv-Ukr.php>.

10. Столяров Ю.Н. Документный ресурс: учеб. пособие для студентов высших учеб. заведений / Ю.Н. Столяров. — М. : Либерей-Бибинформ, 2009. — 224 с. — (Спец. серия «Профессиональный практикум»).
11. Соколов А. В. Социальные коммуникации: учеб.-метод. пособие / А. В. Соколов. — М. : ИПО Профиздат, 2001. — 224 с.
12. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : моногр. / Г. В. Шемаєва; Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2008. — 289 с.
13. Галузеві програми [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/BranchProgs/>.
14. <http://vkontakte.ru>
15. «Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми впровадження і застосування грид-технологій на 2009–2013 роки». Затверджена Постановою Кабінету міністрів України №1020 від 23.09.2009 // Уряд. кур'єр. — 2009. — 14 жовтня. — С.9.

Надійшла до редколегії 08.12.2009 р.

УДК 002:378.4

А. М. ШЕЛЕСТОВА

НАВЧАЛЬНА ДОКУМЕНТАЦІЯ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ

Розглядаються документні класифікації з точки зору наявності в них навчальної документації, яка функціонує в сучасних університетах. Пропонується поділ навчальної документації університету на окремі блоки за узагальненою ознакою і з урахуванням електронних навчальних документів.

Ключові слова: вищий навчальний заклад, навчальна документація, класифікації документів, електронні навчальні документи, веб-сайт університету.

Рассматриваются документные классификации с точки зрения наличия в них учебной документации, которая функционирует в современных университетах. Предлагается разделение учебной документации университета на отдельные блоки по обобщенному признаку и с учетом электронных учебных документов.

Ключевые слова: высшее учебное заведение, учебная документация, классификации документов, электронные учебные документы, веб-сайт университета.

Documentation classifications in the light of study documentation of contemporary university are carried out. The distribution of university study documentation for separate of study documents in the light of generalized indication and with electronic study documents is offered.